

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernatges)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

La núvia esperant entrar al Paradís... ó vice-versa.

PERSPECTIVAS.—L' alba somriu... canta l' russinyol... Un paradís, un verdader paradís.

El dot del nuvi.

La corbeille de la núvia.

Pero quan ja estarà tot à punt de solfa, y el clero segador re vestit per la cerimònia;

vindrà l' daltabaix. Per sobre qui ha de ser la patrona de la família: gla Virgen del Pilar ó la Moreneta de Montserrat?

LA SENMANA DE DIJOUS A DIJOUS

MENTRES en Sagasta, en un consell de ministres informava al rey que tot marxava bé y que l' ordre públic era perfecte en tot' Espanya, en el poble de la Línea, prop de Gibraltar, s'

havia armat la de Deu es Cristo. Ab motiu de una huelga se promogueren desordres, havent sigut assaltada la farmàcia del alcalde. Sortiren al carrer els mausers providencials y's liuró una verdadera batalla que durà algunes horas y produí un número regular de morts y de ferits. Com de costum no tots els que reberen havían pres part en la salagarda. Se conta de un enterro de una criatura que si gué sorprès per la colisió: tots els acompañants

fugiren esparverats, quedant el cadáver abandonat al mitj del carrer.

Ab uns mesos tan persuassius l' ordre quedà restablert, y l' govern més ufano que mai de que ell sol posseixi el remey pera conjurar aquesta classe de conflictes. La naturalesa del remey se revela en la següent frasse que s' atribueix a n' en Moret:

—A los huelguistas hay que tratarles a tiro limpio.

Ab el mauser providencial de n' Silvela y ab els

tiros limpios de n' Moret la patria està salvada.

**

També a Murcia hi ha hagut la corresponent demonstració pràctica de que l' ordre a Espanya es inalterable. Una banda de 50 pagessos de l' horta, enemicichs de que s' permeti la barreja del pebre vermell amb l' oli, assaltaren la redacció del Diario y feren una gran destrossa de material.

Pero l'govern, segunt la seva tècnica de no resoldre cap conflicte donant la raho a qui la tingui, al veure qu' es un trist diari i que n'sufreix les conseqüències, dirà com l'arcalde del qüento: —Ahí me las den totes.

Fora de aquests successos, res més se registra digne de consignarse.

S'aproxima la reapertura de les Corts, y les concentrats en vista de que no's realisen les esperances que s'havien forjat, diuen que s'disposan a empeudre una campanya a mort contra l'govern. Pero en Sagasta no s'hi amohnia, y més ferm que may sosté que aquí no hi ha més solució pràctica que la continuació del torn dels partits: després d'ell, en Silvela; després de Silvela, ell; y així fins a la consumació dels sigles.

Aixó succeirà fatalment, mentres el país consenti que se l'estiguin jugant a la bescançada.

Ja a Barcelona no tenim estat de guerra; pero les garantías constitucionals continuen suspesas.

Els a dir: penjades de un Manzano.

PEP BULLANGA

El conflicte social en las Repùblicas

HUELGAS per tot arreu: als Estats Units, a França, a Suïssa. Les dels Estats Units y las de França se declaran en les mines de carbó, y sent el carbó, com s'ha dit tantas vegadas el pà de indústria, l'indústria en general se ressent de la falta de combustible, de manera que si l'actual estat de cosa se prolonguerà molt temps, una gran part de les indústries quedarán fatalment paralitzades.

La vaga llavora adquirirà forosament una extensió que la convertirà poch menys qu'en vaga general.

A Ginebra (Suïssa) la huelga va declarar-se per acord de la immensa majoria dels sindicats obrers, desitjosos de realitzar un acte de solidaritat en favor dels treballadors dels tramvies que veian desatates les seves reclamacions: una resolució idèntica a la que provocà a Barcelona la huelga general del passat mes de febrer, en apoyo dels operaris metal·lúrgics.

Val la pena de que s'fixi en aquestes coincidencies tots els que tenen alguna afició al estudi dels difícils problemes del treball.

Creyem que no faltarà tampoc qui s'fixi en una circumstància especial, ab l'intent de treure'n partit, baix un determinat punt de vista.

—Mireu—diran aquests—com les grans huelgas s'han presentat aquests dies, precisament en les tres Repùblicas més reputades del món: en la patriarcal Suïssa, en la poderosa Confederació Nort Americana y en l'adelantada França. No vol dir això—afegiran—que les institucions republicanes son impostores pera donar solució a les aspiracions del proletariat? A què, doncs,—recalcaran—parlarí

al obrer de les ventajas de la República? A què incitarlo a concedir les seves preferències a la forma republicana?

**

Els que així s'expressin se colocarán en un punt de vista superficial, que té més de fantàstich que de solit.

El problema del treball ofereix avuy un caràcter de universalitat ben reconegut, y lo mateix se presenta en les monarquies, qu'en les Repùblicas. Per tot arreu hi ha explotadors y víctimes: per tot arreu hi ha qui s'prevé de les ventajas del règim capitalista ab l'afany de augmentar les seves riqueses, com en sa conseqüència hi ha també qui sufreix per aquest motiu y qui aspira a una millora de la seva sort, bregant perque la distribució dels fruits del treball s'efectue ab més equitat y en un sentit més humanitari. La pugna de dos interessos tan contraposats engendra l'conflicte, y aquest conflicte com hem dit té caràcter universal.

La única diferència que hi ha—y aquesta redunda en honor de les nacions republicanes,—es la major o menor llibertat que s'concedeix als débils pera plantejarlo; y un cop plantejat, la major o menor pressió dels poders públics en determinat sentit, y els majors o menors graus de rigor qu'exerceixen per restablir l'imperi de la normalitat.

Això es lo que han d'examinar les persones des apassionades, y això es lo que als obrers en primer terme els interessa desentranyar avants de cometre la insigne torpesa de desinteressar-se en ab-solut de la política, fent ab la seva imprevisió el joch dels reaccionaris.

**

Si les huelgas de aquests dies s'han presentat precisament en les tres nacions que son ab justicia citades com a models de Repùblicas, en las quals la llibertat individual està perfectament connaturada ab las institucions del Estat, no vol dir de cap manera que 'ls obrers qu'en elles resideixin siguin de pitjor condició que 'ls que gemegan y penen en altres nacions menos lliures.

Lo que vol dir, sí, y això ningú serà capás de desmentirlo, es que tant a Suïssa, com als Estats Units, com a França està reconegut més que en las nacions monàrquiques, el dret a la huelga, la llibertat del obrer a valerse de aquest medi en defensa de sos drets y en abono de las seves aspiracions de millora. El que 's presenten huelgas formidables en aquests països revela senzillament que 'ls poders del Estat respecten el dret de promoure'ls. Ben al revés de molts altres abont aquest dret deixe de ser reconegut y tot intent d'exercirlo es ofegat se verament y sense reparar ab els medis.

Vegin els obrers si això sois no es un motiu poderós per interessarlos en favor de las solucions republicanes. La llibertat y el respecte al dret de las classes proletàries, que son condicions essencials de tota Repùblica democràtica, se converteixen en condicions vitals de las quals no poden prescindir els treballadors que aspiran a la millora de la seva sort, oposant a la tiranía dels poderosos l'associació dels débils qu'en determinats cascs pot arribar-se a transformar en una forsa irresistible.

**

Pero hi ha més encara: reconegut el dret a declarar-se en vaga s'ha de regoneixer l'exercici de aquest dret, siguin las que siguin las seves consecuències.

Per això ni la huelga dels miners dels Estats Units ni la huelga dels carboners de França, ab tot

y las grans proporcions que ha arribat a pendre, ni tampoc la huelga general de Ginebra que durant alguns dies va tenir enterament paralizada la vida de aquella capital, han pogut decidir als poders públics de aquestes tres països a adoptar aquellas midas de rigor arbitrari que per primera providea se tradueixen en la suspensió de las garantías constitucionals y la conseqüent proclamació del estat de guerra.

Ni l'amenassa imminent de que la vida econòmica dels tres països ha de quedar fondament perturbada mentres duri la vaga, ni la presencia dels desordres y las violències inevitables en cassos de conflictes encocats com ho son sempre 'ls del treball, els han fet perdre l'enderit fins al extrem de deixar en suspens la vida legal de la nació, y d'erigir en únic poder l'imperi del sabre.

Les autoritats se cenyen al cumpliment estricte de sos devers, procurant que la llibertat individual sigui respectada y l'ordre públic mantingut. Per conseguirlo 'n tenen prou ab els medis ordinaris, guardantse d'excedir-se, ab lo qual no demostrarrian sinó que havien perdut la serenitat, y que, per lo tant, no eran dignes de la confiança dels països.

**

A Ginebra va haver-hi lluita, y no's registra l'cas de un sol mort de bala: havent-hi hagut sols algunes ferides y bastants contusos, contantse en major número entre la policia qu'en entre 'ls huelguistes.

semblava que això havia d'envalentonar als dílits, arrastrantlos fins a la perpetració dels majors excessos; doncs, tot lo contrari: als tres dies de la vaga, se considerava ja fet l'acte de solidaritat y els treballadors se restablien per la voluntat espontànea dels huelguistes.

A França, a penas s'han registrat colissions ab tot y presentar la huelga un caràcter imponent pel número immens dels miners que la sostenen. Las autoritats treballan per arbitrar un medi de intel·ligència honrosa.

Als Estats Units es el mateix president de la Repùblica qui anuncia sos bons propòsits de procurar l'establiment de una llei de arbitratge qu'eviti en lo possible aquesta mena de conflictes.

Per tot arreu ahont floreix la Repùblica ab sos institucions tutelars, se paga tribut a la rahó y al bon consell.

En altres llocs que tots coneixem, la rahó parla sempre per la boca del mauser, y no hi ha més consells que 'ls consells de guerra.

P. K.

UN PEGAT A UN BANCH

ONTAN LAS CRÒNICS, que devegades també diuen mentides, que un don Hugh del Bruch, senyor de Vallgnatlla tenia un hereu de espirit aventurer, amich de bronquines, quixotesch y buscasrahons.

Havia foratd alguna pell, pero havia rebut també no pocas dotzenes de bofetades.

Sense tenir en compte la noblesa de son casal y la blavor de la sanch de sus venas, un dia un pagès, cremat de lo que li malmetia las terras crastant a caball camp a través, li va pegar tal forta pallissa, que l'heren de don Hugh va Jeure cinch mesos, y

cans y el treball del pobre, era intútil l'exercici mèdic en la classe obrera; donc els seus més provenien del desenvell social; per tant se declaravan en vaga fins que s'curessin las primeras causes.

Que hagué dit! No'n volgueu més de riallas y de burrias. Fora de tres ó quatre que miraven endavant y que no eran metjes per pura conveniència, tots el van deixar, aconsellant que 'ls tragüeu del cap aquella idea.

El cop fou terrible per en Gheel, tant qu'en tots els seus escrits se veia. Pegava a tothom qu'ho mereixia, pegava fort y anunciatava días de sanch y de venjança si no's posava remey.

Y era tant lo que cridava que de tot arreu li sortien enemics. Era l'idol del poble y en contra d'ell se congregava tota la mala fé, tota la rabia dels buits.

El multaren molts cops, hi hagueren queixas, el tractaren d'anarquista, a n'ell qu'edificava tant y vo'la tant la vida.

Y 's formularen tants expedients ab tanta maliècia, que al últim li prengueren la càtedra.

Això no ho pogué pahir. Era la decepció més grossa que p'dia rebre en tota la seva vida; pero no's rendí per això, al contrari, jugantse'l tot pel tot adelantà tant com pogué una obra tremenda, en quina espliava veritat que li podian resultar beneficis; resolia la qüestió social d'una manera admirable; presentava ab una cruesa gran las llagas, las enfermetats, el virus qu'enverinava la vida, pro fetisava l'existència y societat novíssimas.

Una nit cap a la matinada, mentres treballava intensament en el fi de l'obra, varen trucar a casa seva. Era la justicia.

Va obrir resoldament, sense por. Faya lo qu' havia de fer tot home digne d'per què amagarse'n, doncs?

El posaren pres y aquí comensà l'seu calvari. Apóstol de la veritat no trigaria gayre a morir en creu.

Allavoras venia l'estiu; pero un estiu xafogós, inclemèt. La ciutat bruta, la ciutat vella y mal portada, bullia sota l'ardència del sol qu'ho corrompia tot. Els barris populoso-s semblaian femers, estrets corredors de porqueria, nins d'insalubritat infeciosa. Hi hagué quatre ó cinch casos d'epidèmia y l'alarma s'va extender fins al cor de la ciutat.

Y els tips tremolaren dintre l'salons de marbre y fogiren més que depressa. Y darrera d'ells marxaren els metjes aristocràtiques, recomenant estable-

son pare va gastar tots sos cabals en metges y medicinas.

Quan tot just estava convalescent de ses ferides y quan encare no tenia el noy prou forca pera aixecar una palla de terra, se li antoixà si ben estet de son pare emperiar las pocas fincas qu'encare no tenia hipotecades y comprar pel seu primogenit una ferma armadura y armarlo de punta en blanc per si algun dia algun altre pagés volia clavarli una nova pallissa.

Y s'escaygné lo que tenia de sucessir. Quel' armadura li venia gran, que sas débils forças no podian ab tan pesades ferramentas y que a las primeras rahons que va tenir li van pender casco, rodelles, peto, llansa y fins las betas dels calzots, escafantlli ademés las galtes ab un parell de reversos.

Qu' es poch més ó menos lo que 'ns passarà als espanyols si, débils com estém de la darrera pallissa, ens empenyem pera comprar una esquadra que 'ns s'anaran avans no l'abajin estremada.

Si 'ns fessim forte avans; si reorganisessim de dehò nostra viciada administració; si afermessim nostre crèdit y desenrotollessim no-trat potents riquesas nacionals; si fos una veritat nostra regeneració moral y material; si 'rs fessim forte, rics e intel·ligents, la esquadra vindrà per ella sola, sense necessitat de comissions, ponencias ni romancerias.

Pensarhi avuy que no tenim forces ni medis, es perde el temps y els quartos.

JEPH DE JESUPUS

ixis com hi ha qui somia truitas, també hi ha qui somia barcos de guerra que després de tot no son més que truitas, ja que convertits en truitas acaben, ó sino aquí estan Cavite y Santiago de Cuba que 'ns deixaixan mentir.

La Junta qu'entén en las coses de la marina volria que 'ns gautesim nada menos que 600 milions de pessetas pera la creació de una nova esquadra.

Mesa diners per uns, y per uns cus tan especials que quan se n'ha de fer us sempre resultan covats.

**

Siscents milions de pessetas en juguines per entreteniment de's marinòs! Abont aniriam a parar!

Lo més bonich es qu'Espanya aqueixas pessetas no las te; pero no per això s'apuran els partidaris de gasterlas:—Si no las te—diuen ells—que las enmatilevi.

Està be; pero y qui pagará els interessos?

¡Qui ha de ser! Els contribuents, els que traballen, els que produueixen; els eterns burros de la càrrega. No hi vol dir res que ja no pugui ab la seva ànima: se 'ls dona una nova escorreguda y se 'ls fa treure hasta las ganyas. Ja hi estan acostumats.

**

Pero escoltin: en lloc d'exigilshí un sacrifici tan immens perque 'ls marinos puguin, fàtxandejar en temps de pau, a reserva de tenir un' hora amarga en temps de guerra (no seria mil vegades millor invertir les 600 mil pessetas en el foment d'obras pù-

QUADROS AL FUM

L'OBRA D'EN FREDERICH GHEEL

III y últim

EN un dels barris més característichs y populars va establir-se en Gheel. Vivia ab els seus pares, que no hauria deixat per res del mon, en un pis bastant fosch d'una casa que tot just podia passar de senzilla qu'era.

El nostre metje, ben diferent de molts, frugia de tota ostentació sorollosa. La constància y l'gran coneixement de lo que feya eran sos millors reclams.

Això es qu'obrant amb conciència y coneixement feya bé la feina, y l'seu camp eran tots aquells barriades grises, de cases fumades, de gent oprimita y desvalguda. Aquest era l'seu treball y no'n d'altre.

Els més malalts... Per aquests havia de començar! Pels pobres en quins tots las calamitats s'arrapen. Paganissim ó no, a tots els ànava a veure ab la rialla gris als llabis, com un amich, may ab la pose del doctor.

La gent anava a casa seva com en professió. El nom d'en Gheel cada dia més conegut, era beneficiat per les quatre bandes de la ciutat y per fora d'ella.

Al cap de pochs anys el poble's pot dir que 'l'venserava; els uns el tenien com a sant que feya miracles, y els altres, els menys crèduls, els que no eran fanàtics, els obrers que coneixfan las seves idees salvadores, l'escoltaven ab la boca oberta y se 'l'miraven a manera de símbol, com un nou apòstol de la mateixa pasta del Christ, d'aquell redemptor dels pobres.

Així el comprenien els sechs, els deshereuats; més que 'ls tips, els faritzaus, no 'l podian veure. Malparlavan d'ell com qui parla d'un criminal ni més ni menys; els uns, els metjes aristocràtiques, sers buits molles vegades, que l'enveja constum tot y tenint cotxe, el posaven en ridícul y el que deya menys el tractava de bo'g ó iluminat. En quant a ciència tots estaven en que no hi entenia una papa. A trenta anys acabar la carrera! Y els altres eran els banquers, els canonges, els bisiadats, els fabricants millionaris, tots la gent de ventre inflat y de carnassa roja, que g'barnava la ciutat desg

blicas: en camins y canals, y sobre tot en difundir la instrucció fins a lograr que tots els espanyols tinguessin coneixement y concència dels seus actes?

Aquesta seria la gran esquadra. Cert que no tin dràns barcos; pero mereixeríam el respecte de totes las nacions civilizadas.

En canvi, veientnos ignorants, atrassats y presumptuosos, no han de servir per a res els esforços que fem per evitar certas contingències desgraciades. Els barcos que arribem a construir acabaran de precipitar la nostra perdició.

Qui estimi a Espanya, li ha de dir:—No t'embarquis, noya, que naufragarás.

Segons diu un periòdic de Madrid hi ha dificultat per la creació del 19 tercís de la guardia civil ab destí a Barcelona. Per l'escàs sou que percebeixen els individus de la Benemerita, han sigut molt pochs els que s'han presentat voluntàriament.

En vista de lo qual, en Moret ha resolt la dificultat augmentant ab un ral diari el sou dels civils, no sols de Barcelona, sino de tota Espanya.

En aquest punt els guardia-civils son més felissos que les treballadores. O sino que probin aquests de declarar-se en vaga reclamant un ral d'aument en el salari y 'l el pagaran de plom y ab el mauser.

Els perdigots estan molt ufanoosos de haver organitzat la Exposició de Art antic.

¡Qué s'hi fará! Com no tenen res més de qué alabarre, ab ben poca cosa s'acontentan.

En mitj del seu engranhiment ni tant sols van adonar-se de que l'altre dia va passar sense la més mínima discussió un pressupost provisional de prop de 12 milions de pessetes per lo que respecta al interior, y de prop de 9 milions per lo que atany al Ensanche.

Aquests 20 milions y pico de pessetes pressupostades per tapar forats, son una gran Exposició molt més important que la del Parch. Una Exposició de malas arts antigües, perpetuadas pels regionalistes que tantas bocadades feyan de voler regenerar l'administració municipal de Barcelona.

Diumente a la tarda va tenir efecte en el teatre Principal de Gràcia un gran meeting republicà. Miles de ciutadans hi assistiren, aplaudint ab entusiasme els discursos dels oradors, y en especial al nostre diputat Lerroux, qu'estigué colosal.

La seva eloquència dedicada al enaltiment de les idees modernes y de la patria produí un efecte avassallador.

Com un riu magestuós se'n emportà avall, sense deixarne rastre, tota l'escreta y farda pestilent de les murmuracions y calumnias vomitadas pels regionalistes, que veuen en el denodat defensor de la causa del poble un dels seus adversaris més temibles.

Pero una sola manotada del inspirat tribuno basta per esmicolar a tota aqueixa caterva de putxinetis.

La societat coral Catalunya nova invita al poble barceloní a costear una corona que l'dia de difunts serà depositada sobre l'sepulcre del egregi poeta Mossèn Cinto Verdaguer.

Units a tan llorable pensament, invitén als nos tres lectors a depositar els deu cèntims (nota única de la suscripció) y a continuar la firma en els plecs de adhesió, a qual efecte poden passar a la administració de LA CAMPANA DE GRACIA, Rambla del mitj, 20, Llibreria Espanyola.

Escolti Sr. Manzano y del arcalde de Sant Boi qué n'hem de fer?

Cert qu'era un P que semblava que ningú podia desarrelarlo; però l's tribunals l'han declarat processat, y ja està feta tota la feina: un arcalde processat pert la vara.

¿Cóm s'explica que després de tants días transcorreguts, no s'haja cumplert encare la natural conseqüència del auto del jutje? ¿Es que l'cacich Ferrer y Vidal, te prou influencia per desviar o tenir l'accio de la justicia?

Que l'marmessor del Sr. Gil posés les ferraduras a un difunt se compren. Els morts no s'hi poden tornar. Pero que vosté, Sr. Manzano, qu'és tan viu se les deixés posar, fora una cosa inconcebible.

La Diputació provincial de Barcelona s'ha allanat bonament a contribuir ab 47 mil pessetes a la erecció del monument a D. Alfonso XII.

Per més que l'exigència de que les Diputacions provincials dediquin a tal objecte l'hu per cent de son pressupost, va partir del ministre de la Gobernació, els diputats provincials venien obligats a protestar, ja que no hi ha cap llei que autorisi a un ministre pera realisar una exacció tan capritxosa.

Per altres coses més útils als seus administrats necessitan les Diputacions provincials els recursos, arrancats penosos als pobles de las provincies.

Quan no hi ha entusiasme spontani per l'erecció de un monument, lo millor es deixar d'erigirlo. D'altra manera, y sobre tot apelant a las imposicions gubernativas, en lloc d'un monument lo que s'ergeix es un pàdró d'escàndol y de ignominia.

CARTAS DE FORA

TARRASSA, 8 de octubre

No sé si será efecte de las últimas plujas que dos merlots que s'haurian escapat de la gabin, han vingut a raire en la nostra ciutat, havent sigut en gran número 'ls mironys que per sentir un reflet dels seus, y sabent que 'ls encarregats de seculilllos eran els fabricants Corrèt y Marçet (abdós cacichs y reaccionaris) acudiren al magatzém de la llana que 'ls tenen preparat al efecte. Quant mes valdrà que aquests dos industrials s'apadrissen de un sens ff de familiars abandonadas a la mes espantosa miseria de resultats de la última huelga, algunas de las quals han tingut d'emigrar per no morir de fam. Així es com se practica la regeneració a Espanya: protegint al clericalisme y aniquilant als fills del treball!

LA VALL, 13 de octubre

Vaya un alet es el corp de aquest poble en materia de

La caricatura al extranger

LAS VÍCTIMAS DE LA BOLSA.—Una liquidación.

(De l'*Assiette au beurre*.)

quartos! Una pobra dona tingué la desgracia de perdre al seu marit y havent anat a la iglesia a fer alguna cerimònia religiosa en record del difunt. L'auzellot negre li va fer dir que no tornés pas mes a la iglesia, puig si hi anava sense diners, li privarien l'entrada, y que si persistís en anarhi li faria posar en la cadira en que s'acostuma a seure aquell a cosa qu'espargix tan bello aroma. Ara mateix demans diners a tothom ab l'excusa de comprar una imatge pera colocarla al altar major. ¿Que no podrà posarhi per imatge a la seva majordoma ja que se l'ha triada tan jove y guapa? Vells hi aquí un bon pensament, que li permetria ficarse a la butxaca tots els quartos que arreplegués per la compra.

SANT ANDREU DE PALOMAR, 10 de octubre

Ensofrat y socarrimat Director: Si volgues traure 'ls pasejadets al sol de la gent de setana y publicar les injusticias que fan alguns burgesos tindràs d'escriure una correspondencia cada setmana puig aquesta gent dona motius suficients per ferho. Així no mes aprofito las notícies mes *austenciosas* com la qua ara vaig a comunicarli. L'assumpto es dels punxaguts.

Existeix en aquesta barriada un cas místic conegut per el *Convent de las monjas ricas*, en el qual, com expresa'l nom, s'hi tancaan les senyoretas ricas que no volen que son cos ó ànima tinguin de malmetres per un pecat qualsevol. Jo no sé si cap dia hi ha entrat algun demoniot en aquell sant lloc y les hi ha ensenyat un pecat especial ó es que menjin coses alimentoses en extrem, lo cert es, que corre de boca en boca que una de las *pupilas* del ciutat convent arribà un dia qu'no pogué cordar la cotilla tan bé com avants, puig els *boixos* no volien amortillarla a las formes antigües de costum. Els que están en el secret de la cosa fan corre que ha desaparecut la tal sevora, els uns diulen a pendre las argungs y altres segóns els hi sembla a netejar el pecat. Jo profondisant l'assumpto dich que si ha pecat ó té alguna malaltia ha estat un bolet de Deu. Deu es sobre todo, diulen els municipials.

Prou per avuy y... fins un altre.—S. T.

EL DIPUTAT CUNILL

LL va ser el qui va aturarme.
—Si vol alguna cosa per Madrid...
—¿Se'n hi va?
—¡Naturalment!... Las Corts están a punt d'obrirse...
Ja la vam tenir enfilada. —Aquest bútxara ha de saber moltes coses...
Els mateix es posa a tret... Femio cantar.
—¿Que l'ha cridat don Práxedes?
—No, pero ja 'ns ho té dit de cada vegada. «Tan bon punt llegeixin que las Corts van a obrir las portas, no esperin que 'ls avis: aquí desseguida, que per això 'ls he fet diputats.»
—Ell els ha fet? —Y, doncha, els electors?
—Bé, això es una brom, una exageració de 'n Sagasta. [N' es molt d'eraferat]
—Ara com ara ja den tenir fet el programa.
—Jo? No n'he fet may cap en ma vida.

—Allí menos qu'en lloch. ¿Qué s'pensa que 'l Congrés es una tertulia de per riure? Es el primer poder de la nació, el santuari de las lleys, el temple de l'opinió popular...

—¿Qué fà vosté quan es allí?

—Escolto, miro... y voto.

—¿No ha fet mai cap discurs?

—Un dia anava a demandar la paraula, pero en aquell moment el president va aixecar la sessió, y vaig haver de deixar-ho corre.

—¿Quin criteri segueix al votar?

—El de don Práxedes.

—Vol dir que quan don Práxedes li mana que voti que *sí*...

—Voto que *sí*.

—Y quan ell li indica que voti que *no*...

—Voto que *no*.

—¿Y en el cas qu'ell no li digui res, què fà vosté llavoras?

—M' abstinch de votar.

—Pero y la seva consciència, la seva opinió personal?

—La meva consciència va d'acord ab la de 'n Sagasta, la meva opinió es la de 'n Sagasta, el meu morth es en Sagasta.

Això es lo que ahir va dirme a la cantonada del carrer dels Ases, abont crech que té 'l seu domicili el coneigut diputat don Perfecte Cunill de Guix, representant a la Càmara popular del districte de... No recordo de quin districte.

FANTASTICH

LA NOVA ESQUADRA

(Ah salau! Si 'l rumor públic, com jo espero, no va errat, tornarem a tenir esquadra a la major brevetat. No una esquadra de sarsuela, bona sols per durar-hi tot qualsevol duch de Versgues; una esquadra de debò!

Està clà: ab lo que avuy dia mitj avergonyits guardem al Ferrol y a Cartagena veyam d'hort ens presentem?... El Carlos V, el Cisneros, el Pelayo, el Destructor... Qu' es tot això per un poble que al escut hi té un lleó?

La inspirada Junta tècnica ha dit lo que tots pensém: necessitèm una esquadra, iwaya la necessitèm!

Quartos? Ne tindrem de sobra. Ja s'han dat las instruccions per emparaula un empréstit de no sé quants cents milions. Cents milions!... Ab aquest *lastre* y la trassa que hi ha aquí, calculin, lectors carissims, si se'n pot fer de *camí*.

La veritat es que 'l projecte de la Junta es colossal.

—Ja que aném a fer la cosa, diu ella, femla com cal.

Nada menos que s'intenta armà un feix d'embarcacions, que de segur no les tenen ni las més fortes nacions. Vajin contant: vint cruceros, quinze ó setze acorssants, quaranta barcos menors, nou torpederos blindats, vuit goletes protegides, trenta sense protegits, deu bergantins, cent llanxetas y hasta crech que un submarí...

Ab aquest hermos programma y portantlo ab un xich d'art, trobats els quartos que 'l sembla que això té de ser... la mar?

Desseguida —ni cal dirlo— nombrament de comissions, y juntas comprobadoras, y centres y intervencions. Vosté jefe d'astillero, vosté jefe d'arsenal, vosté inspectò a la Granya, vosté intendent general: aquest director mecànic, aquell tècnic torpedé, aquell altre al ministeri a veure si tot va bé. Y vingan càrrecs y càrrecs en e's rams fixo y flotant, y delegats pel darrera y delegata pel devant. Y vinga parlar de quillas, cofas, planxes y timons; y vinga fer grans pedidos de fusta, ferro y rebolons... Tot perque la nostra patria, recobrant nom y poder,

L' expedient dels Consums

En Trapella la sab llarga: ell del foix no le'n treura, fins que 'l guisot se li enganxa y sigui bò per llença.

pugui ocupá 'l degut rang
en l' universal concert!

Endavant, y viva 'l rumbo.
¿Que aixó 'ns costarà molt car?
¡Qué importa, si ha de servirnos
per fersos amos del mar!
Espanya podrà salvarse
no ab novas lleys, ni ab nous drets,
ni ab nous usos, ni ab nou régimen,
sinó ab barques, molts barques!...

Aixó sí: feta l' esquadra,
—el detall es important—
molts cuidado ab la persona
que 's trihi per comandant!
Res de tipus ambiciosos,
ni llops de mar sabeluts,
ni pretendents sense mèrits,
ni joves desconeeguts.
No: l' esquadra es l' esperança
del valent poble espanyol,
y no es prudent que 's confini
á un benet 6 á un qualsevol.
Per mi, correspon manarla
algún marinó xíerit
d' aquells que quatre anys enrera
van fer un paper tan lluit.

C. GUMA

EL CRIM DE GELIDA

UN CAS DE MONOMANÍA RELIGIOSA

MARE de tres fills de pochs anys y separa del seu marit per conveni mítico, la Sra. D.ª Manuela Sánchez Quílez, va retirarse al poble de Gelida, vivint en una luxosa torre de recreo, desde'l 23 de juny del corrent any. Era una senyora que havia figurat molt entre la bona societat de Barcelona, cultivant la música y l' equitat, y freqüentant els salons en els quals era ben rebuda per la seva educació, elegància y posició desahogada.

Contrastava aquesta vida expansiva dels seus bons temps, ab el caràcter retret y esquerç de que dava probas, desde que 's decidí á viure retirada. No tenia relacions sino ab el rector de la parroquia, qu' era en tot y per tot el seu conceller espiritual; ni 's permetia altres esplavas, si així poden nomencar-se, que 's exercicis de una devoció cada dia més exagerada. Havía agafat de plé á plé la xifladura mística. No pensava més que ab l' altra vida y encare pel costat tétrich, fixantse més qu' en les venturas del paradís, en les penas eternas del infern y en la mala obra del diòmi que traballa sempre per perdre á les pobres animetes.

Si s' haguessin calculat las consequencies horrendes de aquesta monomania, res més oportú que tancar á qui la patia en un manicomio. Ab això s' hauria evitat la consumació de un espantós parricidi, la mort de un pobre nen perpetrada per la seva propia mare. ¡Ah, quina responsabilitat moral pel pastors d' ànimes qu' en lloc de desvaneixer certas preocupacions se complauhen encare fomentantlas!

* * *

La tarda del 29 de setembre la mare ab els seus tres fills Andreu, Basilio y Manuel anà á la rectoria, trobant el rector ocupat en ensenyant á altres noys del poble un coro y un recitat per' una funció que preparava. En ella 'l noi gran de la Sra. Sánchez havia de representar el paper de Angel de la Guàrdia. Son germanet Basilio engelosissit digné ab tal motiu:

—Si l' Andréu fa d' àngel, jo faré de dimoni i veritat?

Aquesta sortida infantil irrità de tal manera á la seva mare, que atravessant ab la vista li digué:

—Tú també faràs d' àngel; pero de àngel de carn. Qui sab si ja llavor va cruciar 'l pensament l' espantosa idea que pocas horas després realisava!

Els nens foren portats al lit, y ella ajenoïllada en un reclinatori que tenia en la cambra mateixa ahont aquells dormian, permanesquè resant fins á les dotze. Després se dirigí al llit del nen Basilio, l' tragué de una revolta y començà a pegarli bárbarament. Hi acudí la criada, y la mare deixà de pegar al nen mentre aquella permanesquè allí davant; per fi la criada 's retirà importantsen als dos germanets de la víctima. El sereno sentint crits trucà á la reixa preguntant si necessitaven alguna cosa, y li respondégu la mare que res li era menester.

Al quedar sola ab el seu fill, continuà apallissant-lo ab cega furia y acabà per asfixiarlo. A les quatre de la matinada el pobre nen era cadàver; y un quart després la parricida manava á la minyona que l' acompanyés á la iglesia ahont volia confessar-se. No haventli sigut possible veure al rector a un' hora tan intempestiva, se 'n tornà á casa seva, y á dos quarts de set, havent anat de nou á l' iglesia, s' ajoïllà al confessionari haventhi permanent llarga estona. Entregada á un torbellí de maldat y fanatism, á casa seva 's posà á resar de nou, havent enviat després recado al metge demanantli qu' extengués certificat de la defunció, á fi de que 'l rector pogués procedir al enterro del albat. El metge y l' ensotanat tingueren, segons sembla una fort agravada, y per fi aquell se decidió á donar coneixement del fet á la justicia.

Quan las autoritats se dirigiren á la casa del crim trobaren á la parricida ajenoïllada, entre 's dos fillets supervivents, á cada un dels quals tenia agafats per la mà. No pot imaginarse una escena més conmovedora.

A les preguntes que se li dirigiren, contestà confessant el fet y afegint:—Deu m' ho ha manat! Hi ha que cumplir els seu designis. A casa tenia 'l dimoni y per voluntat suprema l' he matat. Aquí estich ab els àngels resant com una bona cristiana ¿Qué més volen de mi?

Al ser presa, tingué un atach d' exasperació dihent que la justicia de Déu havia de cumplir-se y qu' era precís fer desaparéixer del mon als enemis de la religió. Ab el rector del poble que 's prestà á acompañarla, signé traslladada á la presó de Sant Feliu de Llobregat. La seva rauxa demofaca arriba fins al punt de haver dit al rector que 's dimonis havien entrat á l' iglesia de Gelida, desde que 'l nou vicari va prendre possessió del càrrec,

Un alivi y una amenassa

—Vaja, ja pots estar contenta: t' hi tret un pes; pero cuidado á bellugarte, ó si no te l' torno á tirar á sobre.

aconsellantli que se 'n anés del poble per estar en relació ab els esperits malignes.

* * *

Aquest cas horripilant dona una idea dels espatos extremos á que pot condonar el fanatisme religiós, exacerbat per certas influencias clergues. No es el pitjor resultat el perdre la xaveta, com molts que no poden pahir la terrorífica perspectiva del càstic etern, van á poblar els manicomis, anticipantse á ser benaventurats en vida: lo més deporable es que aquests dementes agafantli per la tremenda, cometin crims tant espantosos com el de questa aluciñada que pren per diable á un fill que ha sortit de les seves propias entranyas, y no vacila en arrancarli la vida.

P. DEL O.

N López Domínguez ha tingut una gran idea. Diu que á nou regnat, correspon una nova orientació política. Y que per trassarla s'imposa la formació de un govern de altura, que haurà de constituirse com una espècie de *consell d' ayos* encarregats d' ensenyar al rey las verdaderas pràctiques constitucionals.

* * *

Un concell d' ayos! Deliciós!

Ja me 's figuro en el plé exercici de las seves funcions portant al rey á passejar, y á jugar á la Plaça Real.

Y naturalment que ab uns ministres així sobriaran las carteras; els bastaria que portessin devant blanch.

Entre companys de causa:

—Per fer la conjunció que s' está tramant, l' única cosa qu' exigirém serà qu' en Paraïso 's tradueixi 'l nom al català. Al Paradís hi entrarérem de gust; ara al Paraïso ni á tiros.

—¿Y l' Alba?

—Aquest com que té l' apellido bilingüe, no s' ha de cambiar res. Y un' alba sempre ve bé, sobre tot

pera dir missa, tenint tants capellans en las nostres filas.

—Saben en Capriles? Vull dir aquell governador tan tremendo qu' en Moret va enviar á Valencia, ab l' encàrrec especial d' extirpar els sentiments republicans de aquella hermosa ciutat.

Ja 'n va fer d' esforços y de barbaritats; ja va tirar de la corda; pero al últim se li ha trencat y ha cayut de cul.

El mateix Moret que allí va durlo, s' ha encarregat de treure'l, convensut de que aquests tremens que tot ho volen matar, no fan mes que comprometre al qui se 'n fia.

* * *

L' última aventura de 'n Capriles es molt xusca. Els seus agents tenian carta blanca per manejar el garrot, y días enrera van caure sobre uns individuos, figurantse qu' eran republicans, y van resultar ser militars de aquella guarnició.

Naturalment, entre 'l ram de guerra y 'l ram de pau va haverhi ab aquest motiu no pochs disgustos, y l' resultat final ha sigut la cayuda de 'n Capriles, el qual s' ha inhabilitat per tornar á ser may mes governador de cap província espanyola.

El dia qu' Espanya s' anexioni Marruecos, podrán enviarlo á governar rifenyos. Lo qu' es aquí fet á tots.

Felicitem als republicans de Valencia per haver sapigut convertir á n' aqueixa gran montanya que semblava que tot ho havia de aixafar en un trist granet de sorra, á mercé del vent de l' adversitat.

El diputat per Sort, Sr. Riu, ha comprat el periódich *El Globo*, encarregantse ell mateix de dirigirlo.

El Sr. Riu, avuy monárquich, procedeix del camp republicà.

No li falta talent, ni ambició... y potser té mes ambició que talent.

Veurérem si té mes fortuna que 'ls que fins ara s' han dedicat á la direcció de globos.

Crónica divertida:

A Praga (Bohemia) han posat pres al director del Banc catòlic de Sant Wenzial, acusat d' estafas per valor de mes de dos milions de francs. Y ha anat á la presó á ferli companyia, l' president del Consell d' administració... que ¿may diríen qui era?

Diguin ab mi:—El bisbe—y haurérem fet un bisbe. ¿No es veritat que aquestas estafadas, tractantse

de un Banc catòlic, son exemples capassos de convertir al heretje mes empedernit?

Perque sempre 'ls quedara una compensació á las víctimas dels misticis mossegas: si, seyors: lo que no puguen recobrar en franks, els ho pagarán ab indulgencias.

Res mes cómodo que un *banch catòlic* per' esperarhi sentats las delícies de l' eterna benaventurança.

* * *

Y ara, si son servits, acompañinme fins á Tours, ciutat francesa que conta ab un convent de monjas, dedicades á recullir noyes orfanetas, baix el patrocinio de la Mare de Déu de la Caritat.

La Caritat Santa paraula, sobre tot tal com la practicavan les monjas del convent de Tours.

Allí las assiladas, traballavan poch: no mes que de las 5 del matí á las 9 del vespre, ab una hora justa per dinar. Aixó sí, tenian una ventatja: la de que durant el treball no les deixavan piular: res de dir ni una sola paraula. Així no corrían perill d' enrogullar-se.

A la mes petita falta, ja se sabia, càstich á sobre. IY quins càstichs mes recreatius! Fels'hí fer cent creus ab la llengua sobre l' enrajolat de las comunas; felshi ficar el cap dintre de una gallada d' agua fins á pèrde la respiració; posalshi la camisa de forsa, per embrutals'hí la cara ab caca, y tot so vint una llarg tancada en un calabosso fosch, y de tant en tant cop d' estisores al cap fins á deixarlas pelades com á quintos, venentes's la comunitat de cabellera.

Com se veu, verdaders mimos per recordar á las infelises orfanetas que á falta de mare, tenen monjas que las estiman, fins al extrém de procurar enviarlas al cel lo mes aviat possible.

Per això sols, tenen rahó que 'la surt fins per las botxacas, els que defensan la necessitat de las corporacions religiosas. Podria l' govern francés qu' es un heretje, condemnariàs á ser tiradas de cap á la necessaria; pero no per això lograria evitar que des d'allí se'n anessin al cel de una volada y sense rentar-se, escampant els perfums del espiritualisme mes refinat.

Una dita de 'n Nocedal:

—«El ministro más simpático es el conde de Romanones que á lo menos dice donde va, sin las hipocrisías de otros.»

Es molt cert: diu ahont va; pero lo que mes deu engrescar á 'n en Nocedal, es que hi vaji sempre coixejant.

Llegeixo:

«En Jaén se ha celebrado un banquete en obsequio al ministro de Gracia y Justicia, Sr. Montilla.»

Vels'hí aquí un mort que s' asseu á taula.

Pero si bé 's mira tota Espanya n' està plena de morts que se l' estant menjant de viu en viu.

A LO INSERTAT EN L' PENULTIM NÚMERO

1. XARADA.—Ro-me-ro.

2. MUDANSA.—Papa—Pepa—Pipa.

3. TRENCÀ-CLOSCAS.—La Peçadora—Angel Guimert.

4. ROMBO.—

P E P
P A R R A

B E R T I L A

P R I M A

A L A

A

5. INTRINGULIS.—Paula.

6. GEROLIMITCH.—Quatre cascots te un caball.

Han endavatin totas ó part de las solucions del número anterior els caballers: Un vingut d' Amèrica, En Pases, Pluma, La Soledad y en Coya nanu, Petit y Gras, Un Barber que no sab afeyta bé y Juan Tornafoc.

Caballers: Una granaire, J. Dormut, Lluís Gifre, Lo rambiné de 'n Panot, J. P. F., Joseph Algué, R. Mora, Un estudiant tarragoní, Siu Alloreugif, Mossen Tebi, Bopos chipi-napà, M. C. V., Entusiasta dels escabrats, Un mastega-lloros muts, Un hombre necio, Un abuello, Ju Ri-Fa y A. M. M.: Ho sentim en l' àmnia.

Caballers: Albertet de Vilafranca, Un sabateret, Joaquim Costa, Toni Baduá, Un Lancero, F. Joanet y Tap de suro: Celebrém el triomf.

Caballer: J. Costa y P.: Rebuda la remessa; aprofita'm bona part. El llibre que 'ns demana no hi es. — Félix Cantimplo: Està bé y gracies. — J. Brugués: No 'ns acaben de agradar per varis motius. — Albert Albert: Que li sembla, si l' aproferessim? — A. Ribas Ll.: Veurem de salvar els epitafis. — J. Arrés: Lo mateix li diem. — Antoni de Massanás: No son malents. El sonet si que no pot anar. — M. Sola Vidal: Es trist aixó, pero no hi ha remey. — Onivereta: Sentim dirli que lo enviat no 'ns convé. — Andreu Nicolau: Es molt dolent. — J. C. Martí: Disponsi, pero, no 'ns es possible. — Juan Ví: Algo s' aproferessarà. — E. M. Janer: El dibuix que 'ns envia no 'ns fà l' pés. — A. B.: Igualment. — Martí Revoltons: Gracias per la poesia. Se l' complaurà. — Oriola Ribas: Rebut y disposi. — Platon Peix: Els seus epitafis son capassos de fer riure á un mort. — J. Farrés Gairalt: Faré mitja y després, veurem. — Tàssia Dragón: Això es algo sedicios. Un altre dia. — L. Formigó de Fermiga: Es bastant incorrecte. — J. M. Oromí D' Arús: Rebut y gracies. — Joseph Monclús: Tot es palla. — Yost: Té ès cas interès. — J. A. Hir: Jo no recordo haver llegit res com això. — Anton Benet: Aquesta ja no 'ns agrada tant. — Pioma: No ha estat gayre acertat. — Antolí B. Ri: Bot: No 'ns atrevim. — Saragata: Això no es anar endavant. — Ll. Figuerola y M.: No vā, no. — G. Peroco Ras: No 'ns convé. — Lari: No vā arribar á temps. M' han promés que aquesta setmana. — Josepet de Vilafranca: Es massa mansoy. — J. Castellet y Manaque: Tafoy, qu' es dolent! — Joan de la broma: (Caratius) i qu' es pijo, vosté! Las cartas han d' anar firmades. — C. Moreira Font: L' epitafi es passador. — Claret: No li assegurem. — Albert Mendoza: Es fluixa, á tot serio.

Correspondència

